

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

το παράδειγμα της κύπρου
"αθώες ανακρίβειες
και παραλείψεις"

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

**ο εθνικοαπελευθερωτικός
αγώνας στην κύπρο**

**τα "ξεχασμένα" εγκλήματα
των ελληνοκύπριων**

οι "αγώνες" της αριστεράς

**ο "κυρίαρχος" λαός
και η "αθώα" συμβολή του
στην εθνικιστική
κυβερνητική πολιτική**

για τις προθέσεις μας

Σε μια εποχή όπου η λήθη είναι της μόδας, το να μιλάς για γεγονότα και λογικές που επίμονα προσπαθούν να "ξεχαστούν", πέρα από την αναγκαιότητα της δικιάς μας συλλογικής μνήμης, συνθήκη απαραίτητη για να είμαστε στοιχειωδώς σε θέση να βλέπουμε προοπτικά όλα όσα κάνουμε, είναι το λιγότερο μια κίνηση ενάντια στο κυρίαρχο ρεύμα. Κίνηση που ίσως από μόνη της να μη λέει τίποτα ή να είναι τόσο αποσπασματική που τ' αποτελέσματά της σε σχέση με την τρέχουσα "πολιτική" καθημερινότητα, να είναι ελάχιστα.

Μια έκδοση όμως που αισιοδοξεί να βρίσκεται ενάντια στο κυρίαρχο πολιτικό και πληροφοριακό ρεύμα αποκτά την αξία της, όταν συναντιέται με πιο συγκεκριμένες διαδικασίες συλλογικής δράσης. Με λίγα λόγια, ενώ ένα οποιοδήποτε κείμενο από μόνο του δεν είναι τίποτα, μπορεί ν' αποτελέσει ένα στοιχείο ενός γενικότερου συνόλου απόψεων, λογικών και πρακτικών, κι ως τέτοιο ν' αποκτήσει τη δικιά του ξεχωριστή αξία. Στα πλαίσια αυτού του γενικότερου συνόλου, της συστηματικής δηλαδή ακτιβιστικής δράσης ενάντια στον εθνικό κορμό μέσα από συλλογικές διαδικασίες με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, εντάσσεται και η συγκεκριμένη έκδοση, σαν μια προσπάθεια να σπάσει ο μονόλογος των κάθε λογής κυρίαρχων ιδεολογιών που προσπαθούν, η καθεμιά με τον τρόπο που της αντιστοιχεί, να διαμορφώσουν συνειδήσεις, πληροφορίες, πρακτικές, απόψεις ή ενίοτε και να τις διαγράψουν, παραχαράξουν ή αποκρύψουν, εξυπηρετώντας κάθε φορά τα δικά τους "εθνικά" συμφέροντα.

Άλλωστε αν η παραχάραξη της ιστορίας από τα αφεντικά, ειδικά στην Ελλάδα, είναι πέρα για πέρα πετυχημένη, αυτό δεν οφείλεται μόνο στο "ταλέντο" τους. Οφείλεται επίσης στη σύγχυση που επικρατεί ακόμη και σε ανθρώπους που διακηρύσσουν "πως οι προλετάριοι δεν έχουν πατρίδα". Όσο υπάρχει αυτή η κατάσταση σε ζητήματα που αφορούν την καθαρά δολοφονική στάση των ντόπιων αφεντικών και υπηκόων, από το κυπριακό μέχρι τις εκκαθαρίσεις μουσουλμάνων στη βοσνία, δεν είναι δυνατόν να χαραχτούν οι απαιτούμενες διαχωριστικές γραμμές, ώστε το σμποτάζ στον εθνικό κορμό να μην είναι απλά ένα σύνθημα.

Η έκδοση αυτή χωρίς να διεκδικεί το αλάθητο των απόψεων της, ή να αισιοδοξεί να καλύψει ολόκληρη την ιστορική διαδρομή, αυτού που η κυρίαρχη ιδεολογία ονομάζει "κυπριακό", επιδιώκει να δηλώσει τη σαφή θέση μας σε σχέση με το μύθο της εθνικής συνειδήσης, ρίχνοντας παράλληλα μερικές ακτίνες φωτός στα σκοτάδια της επίσημης και μη, εθνικιστικής προπαγάνδας, λαμβάνοντας πάντα υπόψη και τις τυχόν ελλείψεις ή παραλείψεις της*.

τεχνική υποστήριξη
κολλεκτίβα 03*03

βαλκάνιοι προλετάριοι
αθήνα μάιος '99

γιατί το κυπριακό

Από τους αριστερούς νεορθόδοξους πατριώτες, μέχρι τους παραδοσιακούς ή σύγχρονους δεξιούς φασίστες, οι παραλλαγές των γενικότερων επιδιώξεων όσον αφορά το "κυπριακό", δεν φαίνεται να αποκλίνουν και πολύ μεταξύ τους. Και ενώ σε άλλα ζητήματα, εξωτερικής ή οικονομικής πολιτικής, διεθνών σχέσεων κλπ, οι διαφωνίες μπορούν να φτάσουν σε οριακό σημείο, σε αυτό το ζήτημα η αίσθηση πως φυσάει ένας κοινός άνεμος πατριωτισμού, είναι διάχυτη. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η πλειοψηφία των βιβλίων που έχουν γραφεί για το "κυπριακό", κυμαίνονται ανάμεσα στην ήπια κριτική μερικών ελληνικών ή ελληνοκυπριακών "ατοπημάτων" (πολιτικών ή στρατιωτικών) και στα πατριωτικά αναφιλητά και ενίοτε ουρλιαχτά των κάθε απόχρωσης και τάσης "διανοουμένων".

Καταρχήν, αποφεύγεται η ρητή αναφορά στις σχέσεις μεταξύ ελληνοκύπριων - τουρκοκύπριων, σε γεγονότα που διαδραματίστηκαν, σε συγκρούσεις, εν ψυχρώ δολοφονίες, εθνικές τσογλανιές. Απ' την άλλη πλευρά πολλά βιβλία αναφέρονται σε λεπτομερή και αξιόπιστα διπλωματικά στοιχεία, συνομιλίες και διαβουλεύσεις. Όμως είναι άλλο πράγμα η διπλωματία που διεξάγεται στα πολυτελή σαλόνια των υπουργικών μεγάρων και άλλο η καθημερινότητα των βίαιων συγκρούσεων, των μαζικών εκτελέσεων, των κτηνωδιών και των προσπαθειών για εθνικές εκκαθαρίσεις με απώτερο στόχο την εξόντωση μιας μειοψηφίας. Και σ' αυτές τις περιπτώσεις παρατηρείται έλλειψη στοιχείων τέτοια, που προκαλεί το λιγότερο έντονες υποψίες.

Απ' ότι φαίνεται ο ελληνικός και ελληνοκυπριακός εθνικισμός, είναι δύο εξαιρετικά "μη μου άπτου" εθνικισμοί, που αποφεύγουν να πληγώσουν την "καθαρή" και "αλέκριαστη"

συνειδήσή τους με "παλιές ιστορίες".

Μέσα λοιπόν στο χάος των εθνικιστικών παραληρημάτων, η πραγματικότητα σχηματοποιείται για να προάγει τα εθνικά ιδεώδη. Η λέξη "εθνικά" δεν είναι απλά ένα ιδεολόγημα που εκφράζει πόθους και επιδιώξεις ηλιθίων. Μέσα στη γενικότητά της, περιλαμβάνει οικονομικούς, πολιτιστικούς και ιστορικούς παράγοντες. Το "κυπριακό" λοιπόν σαν ένα "εθνικό" πρόβλημα, προφανώς και δεν έχει να κάνει μόνο με τους ανταγωνισμούς των αφεντικών κι απ' τις δυο πλευρές του αιγαίου ή και κάποιων τρίτων. Ο ρόλος της κοινωνίας στα οικονομικά και πολιτικά παιχνίδια, αν δεν είναι σημαντικότερος είναι εξίσου σημαντικός. Η πραγματικότητα είναι πολύ πιο περίπλοκη απ' ότι φανταζόμαστε, έτσι ώστε να την ανάγουμε μόνο στους ανταγωνισμούς των κυρίαρχων τάξεων.

Από την επίδραση των μμε στο εθνικιστικό παραλήρημα των μαζών και των οικονομικών επιδιώξεων των αφεντικών, μέχρι τη αυξανόμενη ανάγκη της κοινωνίας να καταναλώνει όλο και περισσότερο, παρεμβάλλεται μια σειρά από καταστάσεις και κοινωνικές σχέσεις που μόνο απαλλαγμένες ευθυνών δεν μπορούν να θεωρηθούν. Η ηλιθιότητα των πατριωτών, η ευκολοπιστία των μικροαστών και η εθνική τους υπερηφάνεια, παράγουν από μόνες τους εθνικισμό πάντα σε αλληλεπίδραση με τους οικονομικούς ανταγωνισμούς και την κυρίαρχη πολιτική και πολιτική προπαγάνδα.

Με βάση την παραπάνω συλλογιστική, το "κυπριακό" μπορεί να ειδωθεί σαν μια πολύπλοκη σχέση διαφορετικών στοιχείων που συγκρούονται με άλλους σκοπούς και κίνητρα το καθένα και όχι σα μια διαμάχη που έχει αναληφθεί εργολαβικά, από δυο ή τρεις κυρίαρχες τάξεις.

Ο ΕΘΝΙΚΟΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Ένοπλη οργάνωση ΕΟΚΑ

Για να γίνει σαφής και κατανοητός ο βαθύτερος χαρακτήρας της "εθνικοαπελευθερωτικής" οργάνωσης ΕΟΚΑ, θα πρέπει να γίνει μια πρώτη αναφορά στους παράγοντες εκείνους που συντέλεσαν περισσότερο στην ίδρυση και τη δράση της.

Ξεκινώντας από το στρατιωτικό αρχηγό της ΕΟΚΑ (συνταγματάρχη Γ.Γρίβα) και φτάνοντας στην πολιτική της ηγεσία, τον αρχιεπίσκοπο Μακάριο, οι διαβαθμίσεις όσον αφορά τις πολιτικές πεποιθήσεις δεν απέχουν και πολύ μεταξύ τους, ή για την ακρίβεια απέχουν τόσο, όσο είναι η απόσταση ανάμεσα σε ένα παθιασμένο στρατιωτικό και ένα φανατικό παπά. Ο Γρίβας υπήρξε στη δεκαετία του σαράντα ο ιδρυτής και οργανωτής της φασιστικής οργάνωσης Χ. Στόχος της οργάνωσης ήταν οι δολοφονίες και η τρομοκρατία όχι μόνο αυτών που είχαν αριστερές πεποιθήσεις αλλά και γενικότερα ατόμων που θα μπορούσαν με βάση τα κριτήρια της εποχής να ενταχθούν, στο χώρο που σχηματικά είχε επικρατήσει να λέγεται "δημοκρατικός". Ο Μακάριος βλέποντας θετικά τις προσπάθειες του Γρίβα για εξόντωση των αριστερών με κάθε μέσο, είχε δημοσιεύσει το 1946 μερικά άρθρα του σε προπαγανδιστικά έντυπα της οργάνωσης Χ, εγκαινιάζοντας από τότε μια επαφή που αργότερα θα οδηγούσε στην ίδρυση της ΕΟΚΑ. Οι συνομιλίες για την ίδρυση της είχαν ξεκινήσει ήδη από το 1951 και κορυφώθηκαν το 1955, με την επίσημη έναρξη δράσης της.

Η έναρξη δράσης της ΕΟΚΑ και η μυθοποίησή της

Κάπως έτσι λοιπόν ξεκινάει η επίσημη ιστορία μιας οργάνωσης που είχε τις υλικές, οργανωτικές και επικοινωνιακές βάσεις της, στα τάγματα ασφαλείας της περιόδου της κατοχής και στην εγκληματική οργάνωση Χ., ενώ παράλληλα είχε την απο κάθε άποψη αμέριστη συμπαράσταση του Μακαρίου και ενός μεγάλου μέρους του κυπριακού κράτους κατ' επέκταση.

Η διαδικασία ηρωοποίησης των "υπερ πατρίδος πεσόντων", ξεκινάει από την 1/4/1955. Την ημέρα αυτή αναλαμβάνεται από μέλη της ΕΟΚΑ το σαμποτάζ σε μια σειρά από στόχους σε ολόκληρη την Κύπρο, σαμποτάζ που μάλλον αποτυγχάνει. Με εξαίρεση την ανατίναξη του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, στη Λευκωσία, οι υπόλοιπες ενέργειες έφεραν μέτρια αποτελέσματα ή απέτυχαν οικτρά. Στην Αμμόχωστο η επιχείρηση απέτυχε και η αστυνομία ανακάλυψε ένα αυτοκίνητο με εκρηκτικά και φυλλάδια της ΕΟΚΑ. Στην Λάρνακα, έγιναν μερικές ζημιές στον αστυνομικό σταθμό και σε κυβερνητικά κτίρια αλλά η αστυνομία συνέλαβε όλη την ομάδα των σαμποτέρ. Στη Λεμεσό η όλη επιχείρηση εξελίχθηκε σε φιάσκο. Οι επιθέσεις άρχισαν μετά τις δύο το πρωί, όταν η αστυνομία είχε ήδη τεθεί σε συναγερμό και συνελήφθησαν αρκετά μέλη αυτής της ομάδας. Παρόλα αυτά στην κυπριακή μυθολογία επικράτησε να λέγεται "ότι την πρώτη απριλίου ολόκληρη η κύπρος συγκλονίστηκε από τις εκρήξεις".

Οι ομολογίες των "γενναίων πατριωτών"

Σε ολόκληρη τη διάρκεια των πολεμικών επιχειρήσεων της ΕΟΚΑ, έγιναν αμέτρητες συλλήψεις μελών της και οι Άγγλοι καταφέροντας να αποσπάνε πληροφορίες από τους κρατούμενους, είχαν επιτύχει να γνωρίζουν σε γενικές γραμμές τον τρόπο λειτουργίας της οργάνωσης αλλά και τα ονόματα πολλών μελών της. Η πραγματικότητα όσον αφορά τις ανακρίσεις των Άγγλων και τη "γενναιότητα και σθεναρή αντίσταση" των ελληνοκύπριων που συλλαμβάνονταν και ομολογούσαν, είναι σίγουρα περισσότερο αντιρωική απ' τη μυθολογία περί θυσιών για την πατρίδα και αποσίωσης μέχρι το θάνατο, στα ιδανικά του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα. Στους τόνους μελανιού που έχει σπαταληθεί για την καταγραφή "των πράξεων και των κατορθωμάτων των εθνικών ηρώων", υπάρχει πάντα η τάση να παρουσιάζονται σαν αγνοί ιδεαλιστές που αγωνίζονται για τα ιδανικά της πατρίδας, παραγνωρίζοντας ή αποφεύγοντας τις ρητές και λεπτομερείς αναφορές στις προδοσίες, τους φόβους και τις υποχωρήσεις. Η εθνικιστική προπαγάνδα διαμορφώνει τη δική της ιστορία, κρύβοντας μέσα στο απόλυτο σκοτάδι της, οτιδήποτε πραγματικό αρνείται τα μαζικά εθνικά στερεότυπα και τις κοινότητες μυθολογίες περί γενναιότητας, ηρωισμού και πατριωτισμού τόσο των ελλήνων, όσο και των ελληνοκυπρίων. Μέσα βέβαια από όλο αυτόν τον πατριωτικό οχετό, διαφαίνονται μερικές φορές και αντίθετες απόψεις που ξεφεύγουν από την λογοκρισία (εσωτερική και εξωτερική) της κυρίαρχης εθνικιστικής προπαγάνδας.

Οι πληροφορίες των άγγλων όσον αφορά τις κινήσεις και τη δράση της ΕΟΚΑ, αντλούνταν και από μέλη της οργάνωσης που δούλευαν για λογαριασμό τους. Η δικτύωση της Ιντέλλιτζενς Σέρβις (μία από τις υπηρεσίες πληροφοριών των άγγλων), έφτανε ακόμη και στο στενό περιβάλλον του Γρίβα. Ο Πασχάλης Παπαδόπουλος, ήταν εκείνος που είχε νοικιάσει σπίτι για το Γρίβα και επιπλέον τον μετακινούσε με αυτο-

Το παράδειγμα της ΕΟΚΑ δεν είναι το μοναδικό στην κυπριακή ιστορία. Στα 1969 περίπου, εμφανίζεται στην Κύπρο η εθνικιστική τρομοκρατική οργάνωση "Εθνικό Μέτωπο" η οποία αναλαμβάνει την ευθύνη, τόσο για δολοφονίες "προδοτών", όσο και για μια σειρά επιθέσεων σε αγγλικούς στόχους. Εντύπωση είχαν προκαλέσει τόσο το σαμποτάζ μέσα σε αγγλική βάση, όσο και η κατάληψη του αστυνομικού σταθμού Λεμεσού. Ο μύθος γύρω από τη δράση της οργάνωσης κατέρρευσε, όταν η οργάνωση διαλύθηκε από το Μακάριο και αποκαλύφθηκε, πως όλες αυτές οι "εντυπωσιακές" επιχειρήσεις, δεν σχετίζονταν τόσο με την αποτελεσματικότητα της οργάνωσης αλλά με την δράση παρακρατικών μηχανισμών που στην κυριολεξία είχαν πλήρως αντικαταστήσει το κυπριακό κράτος. Για την ακρίβεια το Εθνικό Μέτωπο που παρουσιάζονταν σαν μια εθνικοαπελευθερωτική οργάνωση, ήταν δημιούργημα της ελληνικής ΚΥΠ. Η δράση του εντασσόταν σε ένα γενικότερο πλαίσιο αποσταθεροποίησης της πολιτικής ζωής της Κύπρου, με αποκορύφωμα τα πραξικοπήματα που επιχειρήθηκαν σε βάρος του Μακαρίου από το 1970 έως και το 1974, έτσι ώστε να υπάρξουν οι κατάλληλες αφορμές που θα έδιναν την ευκαιρία στην ελληνική χούντα να εισβάλλει στην Κύπρο και να επιτευχθεί η πολυπόθητη διχοτόμηση. Εδώ να σημειώσουμε πως "το δράμα της διχοτόμησης" που χρεώνεται σαν προδοτική ενέργεια της χούντας, ήταν επίσης ο στόχος όλων των δημοκρατικών κυβερνήσεων που προηγήθηκαν του πραξικοπήματος της 21ης απριλίου του '67...

κίνητο της οργάνωσης. Ήταν ο ίδιος που σε επιδρομή των άγγλων σε σπίτι μελών της ΕΟΚΑ με σκοπό να βρεθούν όπλα, υπέδειξε στους άγγλους την κρύπτη. Αυτό αποκαλύφθηκε όταν για

Ο Γιωρκάτζης οδηγείται στο δικαστήριο μετά την πρώτη του σύλληψη. Παρότι τα σε βάρος του στοιχεία είναι πολλά, λίγες μέρες αργότερα θα αφεθεί ελεύθερος...

κακή του τύχη, η μητέρα των δύο μελών της ΕΟΚΑ, του επιτέθηκε και του κατέβασε την κουκούλα.

Η πιο κραυγαλέα όμως υπόθεση κατασκοπείας σε βάρος της ΕΟΚΑ από μέλος της, ήταν η περίπτωση Γιωρκάτζη, ενός από τους πιο λαοπρόβλητους ήρωες του ελληνοκυπριακού "απελευθερωτικού αγώνα" και μετέπειτα υπουργού εσωτερικών στην κυβέρνηση της ανεξάρτητης κυπριακής δημοκρατίας. Ο Ονησίφορος Κοντεάτης, ένας από τους πολλούς ελληνοκύπριους κατάσκοπους των άγγλων, εξιστο-

ρεί ότι είχε δει το Γιωρκάτζη να συνομιλεί με τον άγγλο ανθυπασιινόμο Σω, στο γραφείο του τελευταίου, όταν τυχαία είχε ανοίξει την πόρτα. Ο Γιωρκάτζης έμεινε γνωστός στην κυπριακή ιστορία με το παρατσούκλι "Χουντίνι", εξαιτίας των τριών (στημένων παρεπιπτόντως) αποδράσεων του από τους άγγλους. Καρπώθηκε ωστόσο τη φήμη ενός από τους καλύτερους αγωνιστές της ΕΟΚΑ, παρά το γεγονός ότι ήταν πράκτορας των άγγλων, και αργότερα της CIA, και δεν είχε συμμετάσχει άμεσα σε κάποια πολεμική επιχείρηση. Έτσι κι αλλιώς αυτό που ενδιαφέρει περισσότερο στην κατασκευή ηρώων, δεν είναι τόσο ο ρόλος τους και οι δραστηριότητες τους, όσο η συμβολή τους στην υπόθεση της κατασκευής της συλλογικής εθνικής μυθολογίας.

Υπερεκτίμηση του ρόλου της ΕΟΚΑ όσον αφορά την επίδρασή της στην ανεξαρτησία της κύπρου

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι κινήσεις και η δράση της ΕΟΚΑ παρακολουθούνταν στενά από τους άγγλους. Η παρουσία του Γρίβα στο νησί είχε γίνει γνωστή από την πρώτη στιγμή που πάτησε το πόδι του στην κύπρο, μέσω του ελληνοκύπριου πράκτορα Πασχάλη Παπαδόπουλου, όπως επίσης είναι αποδεδειγμένο ότι και στο τέλος του "αγώνα" της ΕΟΚΑ οι άγγλοι επίσης γνώριζαν το κρησφύγετό του στη Λεμεσό. Εάν όμως οι άγγλοι γνώριζαν όλα αυτά, τίθεται το ερώτημα γιατί εξαρχής δεν κατέστειλαν τη δράση της ΕΟΚΑ αλλά της άφηναν χώρο έτσι ώστε να "αναπτύσσεται"; Ποιοί ήταν οι σκοποί μιας τέτοιας κίνησης και ποιές προοπτικές εξυπηρετούσαν;

Είναι γεγονός ότι το σχέδιο των άγγλων για ανεξαρτητοποίηση της κύπρου είχε αρχίσει να προετοιμάζεται από το 1955. Αυτή η

προοπτική όμως δεν ικανοποιούσε σε καμμία περίπτωση τις επιδιώξεις της κυρίαρχης πληθυσμιακής μερίδας των ελληνοκυπρίων, που ήταν η ένωση με την Ελλάδα. Αντίθετα φάνταζε στα μάτια τους σαν ήττα δικιά τους και νίκη της τουρκίας, αφού επρόκειτο για μια παραχώρηση, που ουσιαστικά ακύρωνε στην πράξη όλο το μύθο του "εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα". Λογικά θα έπρεπε να υπάρξει κάποιος παράγοντας που θα έπειθε τους ελληνοκύπριους ότι το αποτέλεσμα της ανεξαρτησίας προήλθε μέσ' από μία δική τους νίκη. Ο παράγοντας αυτός δεν ήταν άλλος από την τελική "δικαίωση του αγώνα της ΕΟΚΑ". Επιπλέον οι άγγλοι υπέθεταν ότι ο "αγώνας" για την ένωση της κύπρου με την Ελλάδα θα υπέθαλπε τα πάθη και τις αιματηρές συγκρούσεις ανάμεσα στις δύο κοινότητες, των ελληνοκυπρίων και των τουρκοκυπρίων. Μια υπόθεση που αποδείχθηκε αρκετά βάσιμη, όταν στο προσκήνιο πέραν της ΕΟΚΑ, εμφανίστηκε η αντίστοιχη φασιστική τουρκοκυπριακή οργάνωση "Βολκάν" που μετεξελίχθηκε σε ΤΜΤ. Έτσι λοιπόν είχαν συμφέρον να προβληθεί η έκβαση του αγώνα της ΕΟΚΑ ως νικηφόρα εξυπηρετώντας έτσι με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το σχέδιο περί ανεξαρτησίας. Απ' την άλλη πλευρά, ενδεχόμενη ήττα της ακροδεξιάς ΕΟΚΑ, θα σήμαινε δικαίωση του ΑΚΕΛ (Κομμουνιστικό Κόμμα Κύπρου), πράγμα το οποίο θα αύξανε την επίδραση της αριστεράς στην κύπρο, ενώ αντίστοιχα θα μείωνε την επίδραση της δεξιάς. Ειδικά προς το τέλος του "αγώνα", που οι άγγλοι είχαν τη δυνατότητα να συλλάβουν το Γρίβα, δεν τόλμησαν να το επιχειρήσουν γιατί έτσι υπήρχε

ο κίνδυνος να δυναμιτίσουν τις διαπραγματεύσεις για τις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου, με τις οποίες θα θεμελιωνόταν αργότερα το καθεστώς της ανεξαρτησίας στην κύπρο.

Σε αντίθεση με αυτή την πραγματικότητα η ελληνοκυπριακή και ελληνική εθνικιστική μυθολογία, υπερεκτιμά τον ένοπλο "αγώνα" της ΕΟΚΑ, θεωρώντας την επίτευξη της ανεξαρτησίας, σαν άμεσο αποτέλεσμα του. Ενίοτε εκφράζεται και η άποψη ότι οι πολιτικές ηγεσίες της Ελλάδας και της κύπρου, δεν εκμεταλλεύθηκαν στο μέγιστο τα κέρδη από τη "νίκη", με αποτέλεσμα να έχουμε τη "φτώχη" κατά πολλούς κατάληξη της ανεξαρτησίας, αντί της μαξιμαλιστικής εκδοχής της ένωσης, άποψη που απέχει πολύ απ' την πραγματικότητα, μια και όλα αυτά ήταν περισσότερο προσχεδιασμένα απ' ότι αφελείς πατριώτες φαντάζονταν.

Έτσι κι αλλιώς το φαινόμενο του να υπερεκτιμάται μια εθνική σύγκρουση, σε σχέση με το υποτιθέμενο αποτέλεσμα της, είναι πάγια τακτική της εθνικιστικής ιδεολογίας. Κάτι αντίστοιχο συ-

Χαρακτηριστική περίπτωση διαδικασίας ηρωοποίησης, είναι η άφιξη του Γρίβα στην Ελλάδα το 1959, μετά την ανεξαρτησία της κύπρου. Ο τότε υπουργός εξωτερικών της Ελλάδας Ε. Αβέρωφ ήταν της άποψης πως έπρεπε να επιφυλαχθεί υποδοχή ήρωα στο Γρίβα, όπως και τελικά έγινε, με στόχο από τη μία πλευρά να πειστεί ο ελληνικός λαός πως η ανεξαρτησία της κύπρου ήταν αποτέλεσμα της δράσης της ΕΟΚΑ κι από την άλλη να καμφθούν οι όποιες αντιδράσεις του Γρίβα σε σχέση με το κατά πόσο είχε νόημα η περαιτέρω συνέχιση της ένοπλης δράσης. Όλα αυτά στο πλαίσιο ενός σκεπτικού από την πλευρά της ελληνικής κυβέρνησης, που προέβλεπε την όσο το δυνατό συντομότερη και με οποιοδήποτε α-ντάλλαγμα λύση του κυπριακού.

νέβη και με τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα των κατοίκων του σημερινού ελλαδικού χώρου που ξεκίνησε το 1821. Στα βιβλία της ιστορίας κυρίως του δημοτικού, (και δεν είναι τυχαίο ότι επιλέγεται η συγκεκριμένη ηλικιακή κατηγορία), εκείνο που υπογραμμίζεται είναι η συμβολή του "ηρωισμού" και του "πατριωτισμού" των υποτιθέμενων ελλήνων της εποχής, αγνοώντας ή υποβαθμίζοντας όλους εκείνους τους οικονομικοκοινωνικούς, πολιτικούς, διπλωματικούς και άλλους παράγοντες που αποτελούν πραγματικές και αξιόπιστες πηγές για το πώς διαμορφώθηκε μια κατάσταση στον ελλαδικό χώρο. Πρόκειται δηλαδή για τη διδασκαλία μιας διαφορετικού είδους μεταφυσικής. Της μεταφυσικής της εθνικιστικής ιδεολογίας και των συμπτωμάτων της.

Δολοφονίες αριστερών από την ΕΟΚΑ

Ένα μεγάλο κεφάλαιο της δράσης της ΕΟΚΑ, αφορά τις δολοφονίες αριστερών. Το ιδεολογικό υπόβαθρο του Γρίβα και οι δραστηριότητες του ως αρχηγού της ομάδας Χ, είχαν ως αποτέλεσμα την εκτέλεσή τους, όχι φυσικά με την κατηγορία του αριστερού, αλλά με την αόριστη κατηγορία του προδότη της "πατρίδας". Η πλειοψηφία των δολοφονηθέντων αριστερών, εκτελέστηκε χωρίς ουσιαστικά τεκμήρια της ενοχής της, με την αστυνομία του καθεστώτος να παρέχει κάλυψη στους εκτελεστές. Έτσι ο Γρίβας συνδύαζε "το τερπνόν μετά του ωφελίμου", ικανοποιώντας το απέραντο μίσος του ενάντια σε οποιονδήποτε παρέκλινε από την δική του ακροδεξιά πολιτική γραμμή*. Το 1958, οι εκτελέσεις προσλαμβάνουν διαστάσεις εμφυλίου πολέμου και καταρτίζεται κατάλογος προγραφών. Ο ζήλος δε, που διακρίνει τα μέλη της ΕΟΚΑ στο έργο τους, είναι τόσο μεγάλος που φτάνουν στο σημείο να δολοφονούν ακόμη και μέλη της ίδιας της οργάνωσης σαν προδότες. Η περίπτωση του μέλους της ΕΟΚΑ Γιαννάκη Στεφανίδη, που "εξαφανίστηκε" κάτω από μυστηριώδεις συνθήκες είναι μία από τις πιο χαρακτηριστικές.

Δεν είναι τυχαίο ότι μετά το τέλος του "αγώνα" της ΕΟΚΑ, ο Γρίβας τιμάται σαν εθνικός ήρωας όχι μόνο από την επίσημη ελληνική κυβέρνηση αλλά και από τους υπηκόους της. Η αποδοχή του από το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας, φτάνει μέχρι τη δημιουργία από την πλευρά του, του κόμματος της ΚΕΑ (Κίνημα Εθνικής Αναδημιουργίας), με σκοπό να διεκδικήσει την πρωθυπουργία της Ελλάδας.

Τόσο εύκολα λοιπόν παραγράφονται τα εγκλήματα των κάθε λογής "εθνικών ευεργετών" από τη συλλογική μνήμη. Έτσι κι αλλιώς για τους πατριώτες, αυτό που έχει μεγαλύτερη σημασία είναι η "εθνική υπερηφάνεια", άσχετα από τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν, έτσι ώστε να μπορεί αυτή να επιβάλλεται.

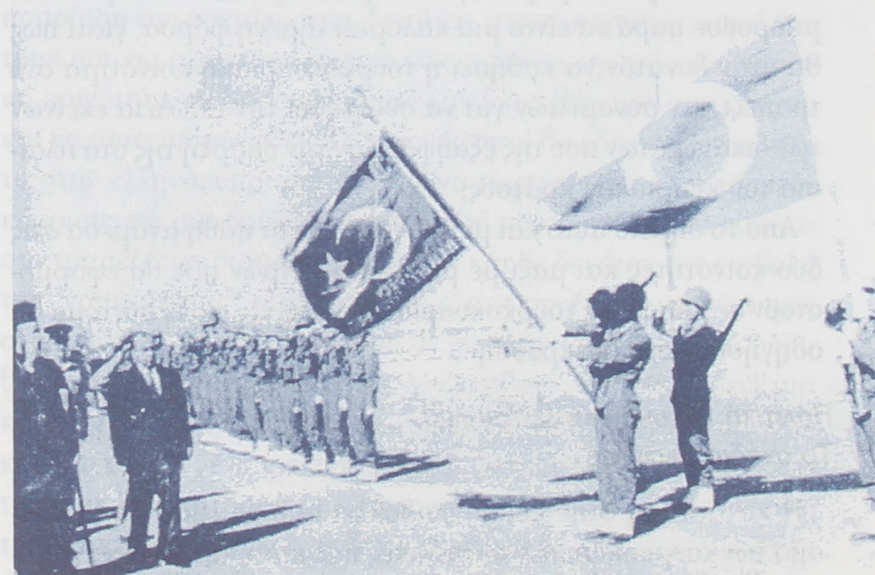
* Το γεγονός αυτό δεν πρέπει να προκαλεί έκπληξη, αν αναλογιστούμε ότι ο Γρίβας, το 1946 κατά τη διάρκεια της Λευκής Τρομοκρατίας με την ιδιότητα του αρχηγού της φασιστικής οργάνωσης Χ, πρωτοστάτησε σε ένα όργιο τρομοκρατίας και δολοφονιών σε βάρος αριστερών.

ΤΑ "ΞΕΧΑΣΜΕΝΑ" ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΩΝ

Η περίοδος από το 1963 μέχρι το '74, χαρακτηρίζεται από τη στρατιωτική, πολιτική και οικονομική κυριαρχία των ελληνοκύπριων απέναντι στους τουρκοκύπριους. Είναι η "χρυσή" περίοδος της ελληνοκυπριακής τρομοκρατίας απέναντι στη μειοψηφία των τουρκοκύπριων. Από όλες τις πλευρές διεξάγεται κοινός αγώνας για την πολιτική, οικονομική και βιολογική εξόντωσή τους. Προτού όμως αναφερθούμε στις περίφημες εκκαθαρίσεις τουρκοκύπριων από ελληνοκύπριους, πρέπει να δώσουμε μια σαφή εικόνα όλων όσων πρηγήθηκαν της απροκάλυπτης χρήσης βίας εκ μέρους της ελληνοκυπριακής πλευράς.

Οι προσπάθειες της ελληνοκυπριακής πλευράς για αναίρεση του συντάγματος

Το 1959 υπογράφονται οι συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου, ανάμεσα στις κυβερνήσεις της Ελλάδας, της Τουρκίας, της Αγγλίας και των αντιπροσωπειών ελληνοκύπριων και τουρκοκύπριων. Με τις συμφωνίες αυτές καθορίζονται οι γενικές διατάξεις του νεοσύστατου κυπριακού κράτους, οι εξουσίες και τα όρια των δύο κοινοτήτων όπως επίσης και το κυρίως σύνταγμα της κυπριακής δημοκρατίας που καθόριζε τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δύο κοινοτήτων, ελληνοκύπριων και τουρκοκύπριων. Μερικές από τις σημαντικότερες διατάξεις του ήταν το δικαίωμα αρνησικυρίας του τουρκοκύπριου αντιπροέδρου και του ελληνοκύπριου προέδρου, η κατανομή των θέσεων απασχόλησης του δημόσιου οργανισμού σε ποσοστό 70% στους ελληνοκύπριους και στους τουρκοκύπριους σε 30%, η δημιουργία ξεχωριστών δήμων των δύο κοινοτήτων στις πέντε μεγαλύτερες πόλεις της Κύπρου.

Μακάριος και Κιουτσούκ υποδέχονται τμήματα της ΤΟΥΡΚΔΥΚ και ΕΛΔΥΚ, που αφίχθησαν στην κύπρο βάση της συμφωνίας της Ζυρίχης

Στα πλαίσια του σύνθετου αυτού πλέγματος εξουσιών και καθηκόντων, λαμβάνοντας υπόψη και την παραδοσιακή τσογλανιά των ελληνοκύπριων, που σαν κυρίαρχη πλειοψηφία διεκδικούσε για τον εαυτό της όλο και περισσότερα προνόμια καταπιέζοντας την τουρκοκυπριακή μειονότητα, άρχισαν από την πρώτη

κιάλας στιγμή λειτουργίας της κυπριακής δημοκρατίας να υπάρχουν δυσλειτουργίες όσον αφορά τη λήψη των αποφάσεων και την εφαρμογή των ήδη υπάρχουσών διατάξεων. Οι διαμάχες αυτές για την εφαρμογή και την κατάρτιση των νόμων κορυφώθηκαν με την ανακήρυξη των δεκατριών σημείων του Μακάριου, τα οποία συνιστούσαν αναθεώρηση του συντάγματος και προβάλλονταν σαν αντίμετρα και λύσεις στις υφιστάμενες δυσλειτουργίες του. Οι προτάσεις αυτές του Μακάριου καταργούσαν τα σημαντικότερα δικαιώματα των τουρκοκύπριων, αφήνοντας τους σε περίπτωση που εφαρμόζονταν, έρμαιο στις διαθέσεις και στις επιδιώξεις των ελληνοκύπριων. Για παράδειγμα, πρότεινε κατάργηση του δικαιώματος αρνησικυρίας του προέδρου και του αντιπροέδρου, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στην

Σε ερώτηση δημοσιογράφου σε εκπομπή της τηλεόρασης όσον αφορά το ποιές εγγυήσεις υπάρχουν ότι οι τουρκοκύπριοι και η τουρκία θα σεβαστούν την υπογραφή τους για σταδιακή αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων, καθώς και πότε στο παρελθόν οι τούρκοι σεβάστηκαν την υπογραφή τους, η απάντηση του Κληρίδη υπήρξε καταλυτική: "και πότε τη σεβάστηκαμε εμείς;".

κυρίαρχη πληθυσμιακή ομάδα του κοινοβουλίου, να αποφασίζει δια πλειοψηφίας. Ή αντίστοιχα, η πρόταση ο ελληνοκύπριος πρόεδρος και ο τουρκοκύπριος αντιπρόεδρος να εκλέγονται από το σύνολο των αντιπροσώπων της βουλής και όχι ο καθένας από το αντίστοιχο, ελληνοκυπριακό ή τουρκοκυπριακό, κοινοβουλευτικό τμήμα, σήμαινε ότι και ο πρόεδρος θα ήταν της αρεσκείας των ελληνοκυπρίων αλλά και ο αντιπρόεδρος, μια και η πλειοψηφία ήταν αυτή που θα αποφάσιζε.

Ο Μακάριος βέβαια από την πλευρά του ξεκαθάρισε ότι τις προτάσεις δε θα τις εφαρμόζε μονομερώς αλλά σε συνεργασία με τους τουρκοκύπριους που τους καλούσε να τις διαπραγματευτούν. Η πρόσκληση αυτή από την πλευρά του Μακάριου δεν μπορούσε παρά να είναι μια καλομελετημένη φάρσα, γιατί πως θα ήταν δυνατόν να καθήσει η τουρκοκυπριακή κοινότητα στο τραπέζι των συνομιλιών για να συζητήσει την απώλεια εκείνων των δικαιωμάτων που της εξασφάλιζαν την ύπαρξή της στα πλαίσια του κυπριακού κράτους;

Από το σημείο αυτό και μετά οξύνονται τα πάθη ανάμεσα στις δύο κοινότητες και μαζί με μια σειρά μέτρων που θα εφαρμοστούν σε βάρος της τουρκοκυπριακής πλευράς, πολύ σύντομα θα οδηγήσουν στη σύγκρουση...

Πολιτική, οικονομική λειτουργία. Το σχέδιο "Ακρίτας".

Η κατάσταση στην κύπρο επιβάλλει από το 1963 τον εγκλεισμό των τουρκοκύπριων σε θύλακες που καταλαμβάνουν ένα μικρό ποσοστό του συνολικού έδαφους της. Έτσι το 50% της πληθυσμιακής μειοψηφίας κατοικεί στο 4% του εδάφους του νησιού με σκοπό να εξασφαλίσει την από κάθε άποψη επιβίωσή του. Η ελληνοκυπριακή κυβέρνηση, που πλέον γίνεται η διεθνώς αναγνωρισμένη κυβέρνηση του νησιού, χρησιμοποιώντας τρομοκρατικές μεθόδους σε συνδυασμό με εκτελέσεις τουρκοκύπριων και οικονομικό αποκλεισμό των θυλάκων, προσπαθεί να εκβιάσει τη συγκατάβαση των τουρκοκύπριων όσον αφορά τις επι-

διώξεις, είτε αυτές είναι η επικύρωση των 13 σημείων του Μακάριου, είτε η ένωση με την Ελλάδα. Σκοπός του Μακαριακού καθεστώτος είναι η, στα πλαίσια του εφικτού, όσο το δυνατόν συντομότερη κάμψη της αντίστασης των θυλάκων, έτσι ώστε ν' αποφευχθεί η de facto διχοτόμηση της κύπρου. Γι' αυτό το σκοπό επιστρατεύονται διάφορα οικονομικά μέσα, όπως η απαγόρευση ελλιμενισμού πλοίων στον τουρκοκρατούμενο λιμένα της Αμμοχώστου, η απαγόρευση εισαγωγής στους θύλακες ενός καταλόγου προϊόντων, όπως τσιμέντο, ξυλεία, ακόμη και μερικών ειδών τροφίμων. Φυσικά όταν η ελληνοκυπριακή πλευρά άρχισε να αντιλαμβάνεται ότι τα μέτρα αυτά δεν είχαν αποφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα, άλλαξε τακτική αποσύροντας τις σκληρές διατάξεις του οικονομικού αποκλεισμού, σε μια προσπάθεια να επαναπροσεγγίσουν τους τουρκοκύπριους και να μειώσουν τον κίνδυνο της de facto διχοτόμησης.*

Οι κινήσεις αυτές της ελληνοκυπριακής ηγεσίας, εντάσσονταν σ' ένα γενικότερο σχέδιο κατάλυσης του συντάγματος και επίτευξης των στόχων της, που είχε την κωδική ονομασία "Ακρίτας". Ο διοικητής των ελληνοκυπριακών δυνάμεων κατά το 1964, Γ. Καραγιάννης, σε μια σειρά άρθρων του στην εφημερίδα "Εθνικός Κήρυκας Αθηνών", υποστηρίζει ότι τελικός σκοπός των διαδοχικών αυτών κινήσεων ήταν η διενέργεια δημοψηφίσματος και η ανακήρυξη της ένωσης με την Ελλάδα.

Εξάλλου σε επιστολές που είχε λάβει ο Ν. Κρανιδιώτης (πρεσβευτής της κύπρου) από τον Μακάριο και τον υπουργό εξωτερικών Σ. Κυπριανού, διαφαίνεται ότι η προβολή των 13 σημείων του Μακάριου και η προσπάθεια επιβολής τους, εντάσσονταν σε μια σειρά από διαδοχικά βήματα που είχαν σα σκοπό, την κατάλυση του συντάγματος και του υφιστάμενου καθεστώτος στην κύπρο. Πιο συγκεκριμένα η υποβολή των 13 σημείων για την τροποποίηση του συντάγματος, δεν ήταν τίποτε παραπάνω από ένα τρυκ που σα στόχο του είχε να εξαναγκάσει την τουρκοκυπριακή κοινότητα να αποσυρθεί από την διακυβέρνηση της κύπρου και να αυτοαπομονωθεί. Το γεγονός αυτό θα έδινε τη δυνατότητα στην ελληνοκυπριακή πλευρά να παρουσιάσει τους τουρκοκύπριους σα μια ομάδα "στασιαστών" που αρνιόταν να καθίσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων και δε δεχόταν την επιβολή της "νομιμότητας" ελπίζοντας πως στη συνέχεια, με σύντομες στρατιωτικές επιχειρήσεις που δε θα άφηναν το χρονικό περιθώριο στις εγγυήτριες δυνάμεις να επέμβουν, θα ξεμπερδευε μια και καλή με τους τουρκοκύπριους από κάθε άποψη. Έτσι το Δεκέμβριο του 63', έχουμε συγκρούσεις μεταξύ ελληνοκύπριων και τουρκοκύπριων, όπου οι ελληνοκύπριοι παρά τη συντριπτική τους στρατιωτική υπεροχή, δεν καταφέρνουν να εξουδετερώσουν όσο γρήγορα έλπιζαν τους τουρκοκύπριους, με αποτέλεσμα τη δημιουργία της "πράσινης γραμμής" στις 26/12/1963. Ο Μακά-

* "Πόσο καιρό θ' αντέξουν; Δεν μπορώ υπευθύνω να δηλώσω ότι εις 3, 5, 10 μήνες οι τούρκοι θα ζητήσουν παράδοση. Δεν αποκλείω όμως και αυτού του είδους την κατάληξη· το ηθικό τους είναι πολύ χαμηλό... Εμείς εν πάσει περιπτώσει, δεν μπορούμε να διαλύσουμε αυτές τις νησίδες χρησιμοποιώντας βία, διότι αυτό θα σήμαινε πόλεμο..."

Από ομιλία του Μακάριου στο συμβούλιο του Στέμματος (6/12/1967)

ριος την αποδέχεται αλλά είναι σαφές ότι πρόκειται για μια κίνηση τακτικής. Η εξόντωση των τουρκοκύπριων εξακολουθεί να παραμένει ο βασικός του στόχος κάτι το οποίο θα αποδειχθεί από τις εξελίξεις τον αμέσως επόμενο χρόνο.

Εκκαθαρίσεις τουρκοκύπριων

Η απομόνωση των τουρκοκύπριων στους θύλακες θα λειτουργούσε σε όφελος των ελληνοκύπριων αν εκπληρώνονταν δύο όροι. Πρώτα θα έπρεπε να θεωρηθούν οι ίδιοι σα "νόμιμοι κληρονόμοι του επίσημου κυπριακού κράτους", ώστε να δυσκολευθεί η τουρκία να επέμβει. Δεύτερο, χρειαζόταν η οικονομική και κοινωνική απομόνωση των θυλάκων ώστε να μην μπορέσουν να λειτουργήσουν και η τουρκοκυπριακή ηγεσία να αναγκαστεί να δεχτεί τους όρους των ελληνοκύπριων επειδή δε θα άντεχαν να μείνουν μέσα στους θύλακες. Για να επιτευχθεί αυτό ήταν πλέον επιτακτική η ανάγκη να χρησιμοποιηθούν στρατιωτικά μέσα. Ο Μακάριος σε επιστολή του προς τον Γ. Παπανδρέου την 1/3/1964 δηλώνει χαρακτηριστικά:

"Σκοπός μας κύριε πρόεδρε είναι η κατάλυσις των συμφωνιών Ζυρίχης - Λονδίνου διά να δύναται αδεσμεύτως ο ελληνικός κυπριακός λαός εν συνεννοήσει μετά της μητρός πατρίδος να καθορίζει το μέλλον. Είμαι ο υπογράφας τας συμφωνίας αυτάς εκ μέρους της κύπρου... υπό τας επικρατούσας τότε συνθήκας, "ουκ ην άλλως γένεσθαι"... Ουδ' επί στιγμὴν ὁμῶς ἐπίστευσα ὅτι οἱ συμφωνίαι θα αποτελοῦν μόνιμο καθεστῶς... νομίζω δε ὅτι ἤλθεν ὁ καιρὸς δια να ἐπιχειρήσωμεν τὴν ἀπαλλαγὴν μας ἐκ τῶν ἐπιβληθειῶν συμφωνιῶν...

Εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς κύπρου καὶ ἡ ἡγεσίαν τῶν προέβαινον ἀπὸ καιροῦ εἰς δυναμικὴν προπαρασκευὴν διὰ να εἶναι ἐτοιμοὶ να ἀντιμετωπίσουν τυχόν ἐνόπλιον ἐπίθεσιν ὑπὸ τῶν τουρκοκυπρίων, διὰ τοὺς ὁποίους γνωρίζομεν ὅτι εἰσῆγον ὅπλα ἐκ τουρκίας.

Ὁ ἀγὼν ἐπεβλήθη. Εὐρέθημεν ὑποχρεωμένοι να χρησιμοποιήσωμεν κατὰ τῆς ἐνόπλου βίας τὸ ἴδιον μέσον. Πιθανῶς να ὑποχρεωθῶμεν να πράξουμε τούτο καὶ μελλοντικῶς. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον συνεχίζομεν τὴν ἐτοιμασίαν μας καὶ ἐπὶ τὸν πεδίου τούτου.

Διαθέτομεν μιαν δυναμικὴν ὁργάνωσιν τῆς ὁποίας τα εκπαιδευθέντα μέλη ἀνέρχονται εἰς πέραν τῶν 5000 ἀνδρας, ὁ ἀριθμὸς τούτος συνεχῶς ἀυξάνει."

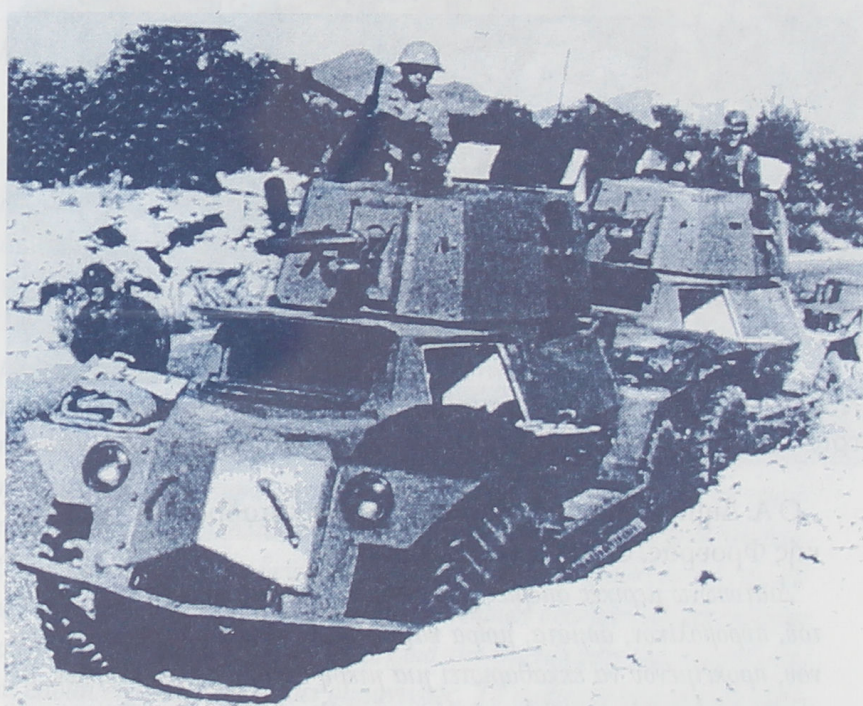
Το Φεβρουάριο του 1964, ο Μακάριος αποφασίζει την ένταξη της περίφημης "οργάνωσης", στην Εθνική Φρουρά. Το μόνο που τον απασχολεί είναι η πολιτικοστρατιωτική ετοιμότητα των ελληνοκυπριακών δυνάμεων ώστε η κατάφωρη καταπάτηση των συνθήκων που ο ίδιος είχε υπογράψει, να νομιμοποιηθεί δια της βίας με τους πιο ευνοϊκούς για τους ελληνοκύπριους όρους.

Ο Νίκος Κρανιδιώτης αναφέρεται στις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις της Εθνικής Φρουράς και των ενόπλων ομάδων του Βάσου Λυσσαρίδη στην οροσειρά του Πενταδάκτυλου και στις προσπάθειες στα τέλη απρίλη του 64' για κατάληψη του φρουρίου του Αγίου Ιλαρίωνα. Τον αύγουστο του ίδιου χρόνου, και πιο συγκεκριμένα το βράδυ της 5ης προς 6ης αὐγούστου η Εθνική Φρουρά επιτίθεται στον τουρκοκυπριακό θύλακα Μανσούρας Κοκκίνων, καταλαμβάνοντας το ύψωμα Ακόνι που κατείχε η ειρηνευτική δύναμη των Ηνωμένων Εθνών, προχωρώντας στη συ-

νέχεια την 7η αὐγούστου στην κατάληψη του Λωρόβουνου το οποίο κατείχαν οι τούρκοι, ύστερα από ευρείας κλίμακας στρατιωτικές επιχειρήσεις.

Οι παραπάνω ενέργειες σε καμμία περίπτωση δεν θα μπορούσαν να έχουν κάποια σχέση με την αυτοάμυνα των ελληνοκύπριων ή κοινωνικοοικονομικές ανάγκες τους. Το μόνο που χαρακτηρίζει τη διεξαγωγή αυτού του ακήρυχτου πολέμου, που προσπαθεί όσον αφορά τουλάχιστον τη διεθνή κοινότητα, να περάσει στα "ψιλά", είναι ο επεκτατισμός των ελληνοκύπριων σε βάρος της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Το γεγονός αυτό γίνεται ακόμη πιο ξεκάθαρο από όσα ακολουθούν το νοέμβρη του 67', με τις σφαγές στα χωριά Αγ. Θεόδωροι και Κοφίνου.

Οι εφημερίδες της εποχής παραθέτουν αντικρουόμενες απόψεις για το πως ξεκίνησαν τα γεγονότα. Ο επίσημος ελληνοκυπριακός τύπος εκφράζει την άποψη ότι περίπολος της αστυνομίας που εκτελούσε το δρομολόγιο Σκαρίνου-Αγ. Θεοδώρου δέχθηκε απρόκλητη επίθεση με όλμους, μπαζούκας και πολυβόλα και ύστερα από την αναγκαστική επέμβαση της Εθνικής Φρουράς, οι επιτιθέμενοι τουρκοκύπριοι εξουδετερώθηκαν. Εντελώς διαφορετική είναι όμως η εκτίμηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ (ειρηνευτική

Τεθωρακισμένα της Εθνικής Φρουράς ενώ περικυκλώνουν τα χωριά Κοφίνου και Αγ. Θεόδωρος

δύναμη του ΟΗΕ), με βάση την οποία η περίπολος αποτελούνταν από μικτά σώματα της αστυνομίας και της Εθνικής Φρουράς, συνοδευόμενη από τεθωρακισμένα οχήματα. Σύμφωνα με τη μαρτυρία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, όταν το μικτό σώμα παραμέρισε το οδόφραγμα ακούστηκαν ριπές πολυβόλου και τρεις πυροβολισμοί, σε καμμία περίπτωση όμως όλμοι και μπαζούκας. Επιπλέον υπήρξε βίαιος αφοπλισμός στρατιωτών της ειρηνευτικής δύναμης και αχρήστευση συσκευών ασυρμάτου. Η καταμέτρηση των πτωμάτων δεν έγινε εφικτή, παρά μόνο ενός ελληνοκύπριου και μερικών ακόμη τραυματιών. Με βάση δημοσίευμα του "Φιλελεύθερου", στην Κοφινού σκοτώθηκαν 24 τουρκοκύπρι-

οι "τρομοκράτες". Αργότερα η σφαγή θα δικαιολογηθεί από ελληνικής πλευράς σαν μια "υπερβολική αντίδραση" της Εθνικής Φρουράς, ενώ ξένες πηγές θα αναφερθούν σε οργανωμένο σχέδιο με στόχο τη δολοφονία και την τρομοκράτηση των τουρκοκύπριων.

Η αλήθεια είναι πως στα χωριά Αγ. Θεόδωροι και Κοφίνου, βρέθηκε η αφορμή για να εφαρμοστεί η τακτική των εθνικών εκκαθαρίσεων, σαν συνέχεια της γενικότερης πολιτικής σε βάρος των τουρκοκύπριων που ακολουθούσε το κυπριακό κράτος. Μόνο αφελείς θα μπορούσαν να πιστέψουν πως η άρνηση των τουρκοκύπριων κατοίκων αυτών των δύο χωριών, να επιτρέψουν τη διέλευση περιπόλου της αστυνομίας θα μπορούσε να δικαιολογήσει μια επιχείρηση στην οποία πέρα από τα σώματα της αστυνομίας συμμετείχαν μονάδα τεθωρακισμένων και πυροβολικού της Εθνικής Φρουράς σύμφωνα με μαρτυρίες όχι μόνο της ΟΥΝΦΙΚΥΠ αλλά και ελλήνων караβανάδων που συμμετείχαν στις εκκαθαρίσεις.

Νοέμβρης 1967. Τα "ανδραγαθήματα" των ελληνοκύπριων πατριωτών. Δολοφονημένοι τουρκοκύπριοι στο χωριό Κοφίνου...

Ο Α. Δημητρόπουλος, αξιωματικός των καταδρομέων της Εθνικής Φρουράς, δηλώνει χαρακτηριστικά:

"Διατυπώνω μερικές απορίες μου, όπως η τεράστια συγκέντρωση στρατού, πυροβολικόν, άρματα, μοίρα καταδρομών, κλπ, στα περίξ της Κοφίνου, προκειμένου να εκκαθαριστεί μια μικρή δύναμη τουρκοκυπρίων, με καταιγισμό πυρών πυροβολικού μέχρι σπατάλης."

Άλλωστε ενώ αυτό το γεγονός παρουσιάζεται σαν καθαρά τυχαίο, η αλληλογραφία επιφανών στελεχών τόσο της κυπριακής κυβέρνησης, όσο και της ελληνικής χούντας, δείχνει το ακριβώς αντίθετο. Έτσι ενώ οι εκκαθαρίσεις στα χωριά Κοφίνου και Αγ. Θεόδωροι ξεκινάνε στις 15/11/67, στις 19/9/67 φεύγει από το κυπριακό υπουργείο εσωτερικών (από τον τότε υπουργό Γιωρκάτζη) ένα πολύ ενδιαφέρον γράμμα. Υπογράφεται από τον γενικό διευθυντή Α.Κ. Αναστασίου και απευθύνεται στον διοικητή της Εθνικής Φρουράς στρατηγό Μορώνη. Να το κείμενο της επιστολής:

"ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ

Στρατηγόν Διοικητήν Εθνικής Φρουράς,

Ενετάλην να αναφερθώ στα υπό των τούρκων προσφάτως καταβαλλόμε-

να εμπόδια, εις την χρησιμοποίησιν της κυρίας οδού προς Άγιον Θεόδωρον και της Εθνικής Φρουράς.

Τα γεγονότα είναι ήδη γνωστά εις υμάς. Όταν κατά το παρελθόν σάββατο, κατόπιν συνεννοήσεως μετά της ειρηνευτικής δυνάμεως, τη συνοδεία τμημάτων αυτής, αστυνομική περίπολος διήλθε δια της εν λόγω οδού, αυτή αντιμετώπισε πλείστας δυσκολίας και κινδύνους. Η ειρηνευτική δύναμις έχει πληροφορήσει το υπουργείον ότι αι προσπάθειαι της όπως πείσουν την τουρκικήν ηγεσίαν ότι η ένστασις της είναι παράλογος και ότι η στάσις αυτή θεωρείται ως τείνουσα να οδηγήσει εις την διασάλευσιν της ειρήνης, η δε ειρηνευτική δύναμις θα θεωρήσει τους τουρκοκυπρίους ως υπευθύνους εις μίαν τοιαύτην περίπτωσιν, παρέμειναν άκαρποι. Η ειρηνευτική δύναμις, και ως εκ τούτου, παρέπεμψε το όλον θέμα εις τον Γενικόν Γραμματέα, παρεκάλεσε δε όπως μη χρησιμοποιηθεί η οδός αυτή μέχρις ότου ληφθεί η απάντησις του.

Η γνώμη του υπουργείου είναι ότι παράτασις της καταστάσεως αυτής τελικώς θα οδηγήσει εις τον μόνιμον αποκλεισμόν της αυτής δια την αστυνομίαν και την Εθνικήν Φρουράν με δυσμενείς επιπτώσεις επί του ηθικού των ελλήνων κατοίκων του χωρίου και ταυτοχρόνως εις την ενθάρρυνσιν της τουρκικής ηγεσίας εις την δημιουργίαν παρομοίων προβλημάτων εις άλλας περιοχάς της νήσου όπου υπάρχουν συνθήκαι της ίδιας φύσεως.

Εν όψει των ανωτέρω το υπουργείον θα υποχρεωθεί εάν είχε τας υμετέρας απόψεις ως προς τον τρόπον αντιμετώπισεως του προβλήματος..."

Ένα μήνα αργότερα στις 23/10/67, ο υπουργός εσωτερικών Γιωρκάτζης γράφει προς τον διοικητή της ΟΥΝΦΙΚΥΠ:

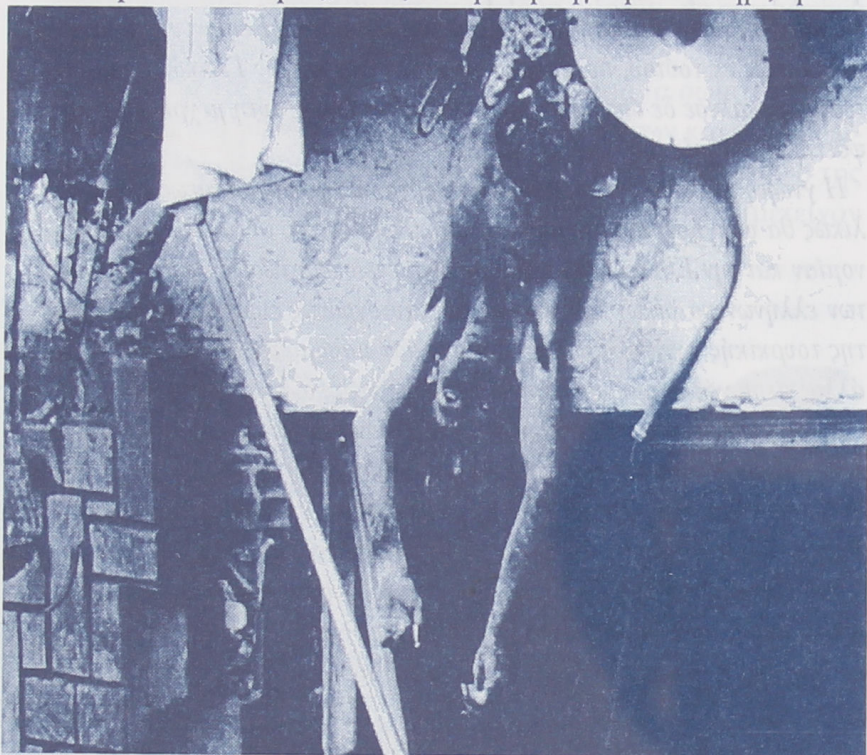
"Θα ενθυμώστε τας επανειλημμένας συνομιλίας επί του θέματος των περιπολιών της αστυνομίας εις το χωρίον Άγιος Θεόδωρος, και την τελευταίαν ήτις έλαβε χώραν την 18ην/10/67, μετά τον ημετέρον γενικού διευθυντού.

Εν όψει της τακτικής των αναβολών εκ μέρους των τουρκοκυπρίων και της μεγάλης χρονικής περιόδου ήτις είχε δοθεί ίνα δυνηθείτε υμείς να διευθετήσετε το πρόβλημα τούτο, απεφασίσθη όπως η αστυνομία επαναλάβει τας περιπολίας της από της 2/11/67. Θα ενθυμώστε ότι αυτή πράγματι είναι η ημερομηνία την οποίαν είχαν εισηγηθή η ειρηνευτική δύναμις δια την επανάληψιν των περιπολιών της αστυνομίας. Εν όψει των σοβαρών προσπαθειών της ειρηνευτικής δυνάμεως να πείσουν τους τουρκοκυπρίους να συνεργασθούν, η αδιαλλαξία δε των τουρκοκυπρίων ουδεμίαν άλλην εκλογήν αφήνει από την ληφθείσα απόφασιν δια την επανάληψιν των περιπολιών, αι οποίαι είχαν καθυστερήσει σημαντικώς. Το ημετέρον υπουργείον ελπίζει ότι η ειρηνευτική δύναμις θα δυνηθή να βοηθήσει την αστυνομίαν κατά τη διάρκεια των περιπολιών προς αποφυγήν επεισοδίων. Πρέπει όμως να διευκρινίσω ότι εάν οι τουρκοκύπριοι προβάλλουν δυναμικήν αντίστασιν εις το νόμιμον δικαίωμαν της αστυνομίας να περιπολή εις το χωρίον, Η Εθνική Φρουρά έχει λάβει οδηγίας να βοηθήσει την αστυνομίαν χρησιμοποιούσα τοιαύτην δύναμιν η οποία λογικώς θα ήτο απαραίτητος ίνα δυνηθή η αστυνομία να εκτέλῃ τα καθήκοντα τα οποία της έχουν ανατεθεί βάσει των νόμων του κράτους..."

Είναι παραπάνω από ξεκάθαρο ότι οι εκκαθαρίσεις στην Κοφίνου και στον Άγιο Θεόδωρο ήταν πολύ προσεκτικά σχεδιασμένες και προετοιμαζόνταν πολύ καιρό πριν. Η ελληνοκυπριακή πλευρά επιδίωξε με κάθε τρόπο να οδηγήσει την κατάσταση στα άκρα με απώτερο στόχο, να "νομιμοποιήσει" την εισβολή της στους τουρκοκυπριακούς θύλακες. Το γεγονός ότι το έκανε με

τόσο ωμό και απροκάλυπτο τρόπο, ώστε να αναγκαστεί στη συνέχεια να υποχωρήσει και τελικά να αποσύρει την ελληνική μεραρχία από την κύπρο, απλά αποδεικνύει το πόσο "πολιτισμένοι και δημοκράτες" ήταν και είναι οι ελληνοκύπριοι. Χαρακτηριστική ως προς την έκταση της ωμότητας των εκκαθαρίσεων είναι η διαμάχη της χούντας και της ελληνοκυπριακής ηγεσίας να καταλογίσει η μια στην άλλη την ευθύνη για τη σφαγή και να αποποιηθεί τις συνέπειες που συνεπάγονταν η δημιουργία οργανωμένου και προμελετημένου σχεδίου εκκαθαρίσεων.

Παρόλα αυτά όμως, όπως είδαμε προηγούμενα υπήρξε μεθο-

28 Ιουλίου 1974. Τουρκοκύπριος κρεμασμένος ανάποδα μετά από βασανιστήρια που υπέστη από ελληνοκύπριους.

δευμένη μεν, αποτυχημένη δε απόπειρα συγκάλυψης της σημασίας και της έκτασης του γεγονότος που δείχνει ξεκάθαρα τη συμμετοχή και το ρόλο των ελληνοκυπριακών και ελληνικών Μ.Μ.Ε. στις δολοφονίες και τις μαζικές εκτελέσεις τουρκοκύπριων. Παρόμοια περίπτωση αποτελούν και οι ομαδικοί τάφοι που βρίσκονταν κατά καιρούς. Στο χωριό Μάραθα ανασύρθηκαν από την ΟΥΝΦΙΚΥΠ 84 πτώματα τουρκοκύπριων. Το 1974 οι ελληνοκυπριακές δυνάμεις δολοφονούσαν αμάχους σαν αντίποινα "υποτίθεται" στην τουρκική εισβολή εξαφανίζοντας "διακριτικά" τα πτώματά τους, όπως έγινε στα χωριά Τόχνη και Αλόα. Παρά τις προσπάθειες ιδιαίτερα των φιλοκυβερνητικών Μ.Μ.Ε. για συγκάλυψη των εγκλημάτων, αυτά ωστόσο έγιναν γνωστά - για ένα τουλάχιστον χρονικό διάστημα - πριν οι ιδεολογικοί μηχανισμοί της εθνικής κυριαρχίας κινητοποιηθούν για να τα παραγράψουν από τη συλλογική μνήμη.

ΟΙ "ΑΓΩΝΕΣ" ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Η ελληνοκυπριακή και ελληνική αριστερά, ήταν και είναι, περισσότερο ελληνική και λιγότερο έως καθόλου αριστερά. Αν κάποιος επιχειρούσε να αναζητήσει κάποια ελάχιστα ψήγματα ταξικότητας σε όσα δημόσια διακήρυξε και έπραξε η ελληνοκυπριακή αριστερά σε σχέση με το κυπριακό, μάλλον δε θα έβρισκε απολύτως τίποτα.

Υπάρχουν πολλά που μπορούν να της καταλογιστούν με πιο χαρακτηριστικά τα εξής:

α. Συνειδητά "ξέπλυνε" τα εγκλήματα του κυπριακού κράτους και των ελληνοκύπριων φασιστών της ΕΟΚΑ και του Σαμψών, σε βάρος τόσο του τουρκοκυπριακού άμαχου πληθυσμού όσο και όποιων έκαναν το λάθος να αμφισβητήσουν το ορθό των δολοφονικών πρακτικών τους και ακόμη και σήμερα συνεχίζει να μιλάει για ελληνοκύπριους αγνοούμενους και ωμότητες από τη μεριά του τουρκικού κράτους. Ενώ γνώριζε καλά πως η ΕΟΚΑ ήταν ουσιαστικά άκαπνη, την "ηρωοποίησε" σαν εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα που έδιωξε τους άγγλους, αποκρύπτοντας το γεγονός ότι οι άγγλοι αποχώρησαν με τη θέλησή τους από την κύπρο, διατηρώντας τα προνόμιά τους, για λόγους που καμμία σχέση δεν είχαν με το δήθεν αγώνα της ΕΟΚΑ. Η ελληνοκυπριακή αριστερά "μάλλον δε γνώριζε", το αποικιοκρατικό παρελθόν των άγγλων και την πάγια τακτική τους να μην έρχονται ποτέ σε άμεση σύγκρουση με ενδεχόμενα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα στις αποικίες τους, επιδιώκοντας, την όσο το δυνατό πιο ομαλή μετάβαση σε ένα καθεστώς "δεσμευμένης ανεξαρτησίας", που τους εξασφάλιζε τα αποικιοκρατικά οφέλη με το μικρότερο δυνατό κόστος.

β. Από το 1974 και μετά συνεχώς κλαψουρίζει και διαμαρτύρεται για την τουρκική εισβολή, παραβλέποντας το ότι η πρώτη εισβολή στην κύπρο ήταν αυτή της ελληνικής χούντας. Όσον αφορά δε τη χούντα, η μόνη κατηγορία που της προσάπτεται είναι αυτή της "εθνικής μειοδοσίας". Το πρόβλημά της δε βρίσκεται στο ότι μια χούντα εισέβαλλε στην κύπρο αλλά στο ότι αυτή ήταν στην υπηρεσία των ΗΠΑ και ως τέτοια φυσικά δεν κινήθηκε στην κατεύθυνση της υλοποίησης του οράματος της ένωσης με την Ελλάδα αλλά στην κατεύθυνση της διχοτόμησης που εξυπηρέτησε τα σχέδια των ιμπεριαλιστών.

γ. Αποτελέσει και αποτελεί το αριστερό δεκανίκι του ελληνοκυπριακού επεκτατισμού, κάνοντας τα "στραβά μάτια", ακόμη κι όταν την περίοδο 63' - 64' ο Μακάριος μέσα από την αναθεώρηση του συντάγματος, έβαζε τα θεμέλια για την επικείμενη εθνικάθαρση των τουρκοκύπριων. Για του λόγου το αληθές τα ακόλουθα αποσπάσματα. Το πρώτο είναι από ομιλία του Παπαϊωάννου, μέλους του ΑΚΕΛ στις 7/10/1963 και το δεύτερο από την εφημερίδα Χαραυγή, που πολιτικά εξέφραζε το ΑΚΕΛ, στις 29/12/1963:

"Πριν δύο περίπου μήνες ο πρόεδρος της κυπριακής δημοκρατίας, αρχιεπίσκοπος Μακάριος, εκφράζοντας την απαίτηση ολόκληρου του ελληνικού κυπριακού λαού, διεκήρυξε ότι θα καταγγελθεί η συνθήκη εγγυήσεως των τριών δυνάμεων και θ' αναθεωρηθεί το σύνταγμα της κυπριακής δημοκρατίας, για ν' ανοίξει έτσι ο δρόμος προς την ολοκλήρωση της εθνικής ανεξαρτησίας και την αυτοδιάθεση του κυπριακού λαού.

Το κόμμα μας για άλλη μια φορά διακηρύττει ότι υποστηρίζει ολόψυχα αυτή τη δήλωση του Μακαριώτατου προέδρου της κυπριακής δημοκρατίας και ότι είναι έτοιμο να προσφέρει σ' αυτόν κάθε βοήθεια για την επίτευξη του επι-

διωκόμενου σκοπού. Η δήλωση του προέδρου της κυπριακής δημοκρατίας τυγχάνει της ομόφωνης έγκρισης του ελληνικού κυπριακού λαού. Ότι χρειάζεται τώρα είναι η μελετημένη επεξεργασία προγράμματος για την επιτυχία όσων έχουν διακηρυχθεί."

"Ενώ μέχρι στιγμής παραμένει άγνωστος ο αριθμός των θυμάτων της αιματηρής τραγωδίας(εκκαθαρίσεις τουρκοκυπρίων στη Λευκωσία, την Ομορφίτα και τη Νεάπολη), όλα τα δεδομένα δείχνουν ότι τα περισσότερα ανήκουν στην τουρκοκυπριακή πλευρά. Απ' αυτής της άποψης οι τουρκοκύπριοι έχουν κάθε λόγο να αναλογιστούν τις αιτίες που οδήγησαν τον κυπριακό λαό να φτάσει στη σημερινή τραγωδία...

...η ευθύνη της τουρκικής κυβέρνησης για το αίμα που χύθηκε και φοβόμαστε ότι θα χυθεί ακόμα, είναι τεράστια και βαρύτατη. Αν πρόκειται να τεθεί τέρμα σ' αυτή την τραγική αιματοχυσία οφείλει η τουρκική κυβέρνηση να παύσει να επεμβαίνει σε ζητήματα της κυπριακής δημοκρατίας καθαρά εσωτερικής φύσης, και να αποδεσμεύσει την τουρκοκυπριακή ηγεσία, η οποία με τη σειρά της πρέπει να απαγκιστρωθεί από τη σημερινή αδιάλλακτη στάση της και να προσέλθει στις διαπραγματεύσεις για την αναθεώρηση των αντιδημοκρατικών, απαράδεκτων και ανεφάρμοστων διατάξεων των συμφωνιών και του συντάγματος. Μια τέτοια προσέγγιση και διευθέτηση των προβλημάτων του κυπριακού λαού θα θέσει τέρμα στις αιτίες που προκαλούν τη θλιβερή αιματοχυσία, μια κατάσταση που είναι τόσο επιβλαβής διά την Νήσον μας, όπως αναφέρει και στην έκκλησή του ο πρόεδρος της δημοκρατίας.

Στο μεταξύ ΑΜΕΣΟ καθήκον της τουρκοκυπριακής ηγεσίας είναι να επιβάλλει σιγή στα παράνομα όπλα που στράφηκαν κατά του κυπριακού λαού και του κράτους".

Ηγετικά στελέχη της κυπριακής αριστεράς, μεταξύ των οποίων οι Α. Φάντης και Α. Ζιαρτίδης, σε μια εκδήλωση της αριστεράς για την ένωση, με ελληνικές σημαίες στα χέρια

δ. Κατέλυσε κάθε έννοια ταξικού ανταγωνισμού, καλώντας όλους τους εργάτες να ενταχθούν "σε ένα αρραγές ενιαίο, πατριωτικό μέτωπο πάλης για τα εθνικά δίκαια". Οι "οικονομικές θυσίες", η "υπευθυνότητα", η "αυτοσυγκράτηση στην υποβολή των αιτημάτων της εργατικής τάξης", είναι τα μόνιμα συνθήματα της ελληνοκυπριακής αριστεράς, από την ανακήρυξη της κυπριακής δημοκρατίας και την αποχώρηση των αποικιοκρατών μέχρι σήμερα. Με το "φόβητρο της

τουρκοποίησης όλης της κύπρου", καλλιεργήθηκε μια νοοτροπία πολιορκημένου - ο φόβος που καλλιεργείται από το "μπροστά στους μεγάλους εξωτερικούς κινδύνους πρέπει να είμαστε ενωμένοι και κλεισμένοι στο καβούκι μας"- και συντηρήθηκε ο εθνικισμός. Σε κάθε επίπεδο της πολιτικής και κοινωνικής ζωής, από τις χιλιάδες σελίδες δακρύβρεχτης πατριωτικής ποίησης αριστερής προέλευσης, για "τα θύματα του Αττίλα", μέχρι τις "έκτακτες εισφορές για την άμυνα με παράλληλο πάγωμα των αυξήσεων στους μισθούς", αυτό που χαρακτηρίζει την αριστερά είναι η αποδοχή της ιδεολογίας της ταξικής συνεργασίας, στο όνομα του "κυπριακού". Με λίγα λόγια ακόμη κι αν τα ελληνοκυπριακά αφεντικά είχαν κάποιες πιθανότητες να συναντήσουν δυσκολίες όσον αφορά την εθνική ενότητα, η ελληνοκυπριακή αριστερά τους έδιωξε και την παραμικρή έγνοια, αναλαμβάνοντας να φέρει σε πέρας αυτή την αποστολή από τα "αριστερά", κάτι το οποίο έκανε με πολύ μεγάλο ζήλο.

Τα αποσπάσματα που ακολουθούν είναι νομίζουμε χαρακτηριστικά όσον αφορά τις διακηρύξεις της ελληνοκυπριακής αριστεράς:

"...απευθύνουμε ξεχωριστή έκκληση προς όλο τον ελληνικό πληθυσμό να συσπειρώσει ακόμη πιο πολύ τις δυνάμεις του, να σφρηηλατήσει το αρραγές ενιαίο μέτωπο, στο οποίο να βρουν τη θέση τους όλοι ανεξαιρέτα οι Έλληνες της κύπρου, αφήνοντας κατά μέρος οποιοσδήποτε διαφορές, πολιτικές, ιδεολογικές και άλλες. Αυτό αποτελεί σήμερα το πιο επίγονο το πιο άμεσο, το ύψιστο, εθνικόν πατριωτικό καθήκον."

Χαραυγή, 5/12/1963

"Λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες πολιτικές συνθήκες στον τόπο, οι συντεχνίες εργατών υπόδησης, ΠΕΟ και ΣΕΚ, απεφάσισαν να αναστείλουν αμέσως την απεργία στην υποδηματοποιεία ΜΠΑΤΑ. Σχετικά με την απόφασή τους αυτή οι δύο συντεχνίες εξέδωσαν την ακόλουθη κοινή ανακοίνωση: Οι συντεχνίες εργατών ένδυσης και υπόδησης ΠΕΟ και ΣΕΚ, εμελέτησαν την εξέλιξη της απεργίας των εργατών και εργατριών της εταιρείας ΜΠΑΤΑ υπό το φως των πολιτικών εξελίξεων που σημειώθηκαν στην κύπρο το τελευταίο σαρανταοκτάωρο. Οι δύο συντεχνίες ομόφωνα απεφάσισαν ότι μέσα στις επικρατούσες πολιτικές συνθήκες, η προσοχή του λαού πρέπει να είναι στραμμένη προς το εθνικό και πολιτικό μας πρόβλημα".

Χαραυγή, 24/12/1963

Έγκλημα από αμέλεια ή από πρόθεση;

Η στάση της ελληνοκυπριακής αριστεράς είναι φαινομενικά εντελώς αντιφατική, σε σχέση με όλα όσα θα έπρεπε να εκφράζει. Είναι όμως απόλυτα αναμενόμενη, όταν γίνει αντιληπτό το σκεπτικό που υπάρχει πίσω από τις πράξεις της.

Η ελληνοκυπριακή αριστερά εξαρχής επέμεινε να αγνοεί τον ελληνοκυπριακό επεκτατισμό και τα εγκλήματα του σε βάρος των τουρκοκύπριων, εξαιτίας της, αφελούς έως επικίνδυνα ηλίθιας, εμμονής της, να αντιμετωπίζει το κυπριακό κράτος σαν δύναμη κάστρο αντίστασης ενάντια στον αμερικανονατοϊκό ιμπεριαλισμό εκφραστή του οποίου, θεωρούσε και θεωρεί την τουρκία. Με βάση το γεγονός ότι η κύπρος ήταν ιδρυτικό μέλος του κινήματος των Αδεσμεύτων χωρών πολύ εύκολα, σύμφωνα με τα λεγόμενα της αριστε-

ράς, θα μπορούσε να προσχωρήσει στο "προοδευτικό" ανατολικό σοσιαλιστικό μπλοκ. Με αυτή τη συλλογιστική βάφτιζαν τον εθνικιστικό αντιτουρκισμό και τις τσογλανιές των ελληνοκύπριων σαν "διεθνή αντιιμπεριαλιστική δράση", ενάντια στις επιδιώξεις των ιμπεριαλιστών στη νευραλγική περιοχή της Μ. Ανατολής. Η πιο "αριστερή" πτέρυγα της "αντιιμπεριαλιστικής" πολιτικής διαφοροποιούνταν από τους υπόλοιπους μόνο από το ότι κατάγγελε επιπλέον τους ελληνοκύπριους αστούς σαν "ανίκανους" να αντισταθούν στα συμφέροντα του ιμπεριαλισμού, "ανίκανους" να αντιμετωπίσουν τους τούρκους πράκτορές του, γιατί οι ίδιοι ήταν υποταγμένοι στον ιμπεριαλισμό εξαιτίας της οικονομικής τους εξάρτησης. Όποιες πάντως κι αν είναι οι παραλλαγές του αριστερού πατριωτισμού, έχουν σαν κοινό παρονομαστή την αντίθεση ανάμεσα στην τουρκία σαν πράκτορα του ιμπεριαλισμού, και του ελληνοκυπριακού λαού τα συμφέροντα του οποίου ταυτίζονται με αυτά των "προοδευτικών και αδέσμευτων" χωρών. Για οτιδήποτε συνέβαινε ο εχθρός ήταν από πριν γνωστός και φυσικά πάντοτε πολύ πολύ μακριά, όση περίπου είναι η χιλιομετρική απόσταση ανάμεσα στην κύπρο και τις ΗΠΑ.

Όλο το παραπάνω σκεπτικό, μόνο σαν αφέλεια της αριστεράς δε θα μπορούσε να χαρακτηριστεί. Δεν είναι απλά και μόνο η σταλινομουλαρίστικη λογική της, που της επέτρεπε να φαντασιώνει ότι η κύπρος θα μπορούσε "να επανδρώσει επάξια το άρμα των σοσιαλιστικών χωρών". Είναι επίσης η συνειδητή επιλογή της να διατηρεί μια κατάσταση η οποία της εξασφάλιζε την πολυτέλεια να μην μπαίνει καν στον κόπο να κάνει τη δημόσια αυτοκριτική της, αφού τα λάθη της οφείλονταν "στα ντόπια και ξένα και κέντρα του διεθνούς ιμπεριαλισμού", και οι όποιες διαφωνίες για την πολιτική της εκφράζονταν από "πράκτορες του ιμπεριαλισμού που ήθελαν το κακό της εργατικής τάξης". Αυτή η έλλειψη αυτοκριτικής ήταν και είναι μια σταθερή εγγύηση, τόσο για την ύπαρξή της, όσο και την απρόσκοπτη αναπαραγωγή του "είδους" της.

Η αριστερά απόφευγε και αποφεύγει την αυτοκριτική, όπως ο διάολος το λιβάνι, γιατί μια τέτοια κίνηση θα την ανάγκαζε:

α. να γκρεμίσει μόνη της όλη τη μυθολογία του κακού NATO και του καλού Συμφώνου της Βαρσοβίας

β. να παραδεχτεί στην πράξη το διαμεσολαβητικό της ρόλο ανάμεσα στα αφεντικά και την εργατική τάξη καθώς επίσης και τα οφέλη από αυτό το ρόλο.

Καταρχήν αν η αριστερά αναγνώριζε τον ελληνοκυπριακό ιμπεριαλισμό σαν εχθρό, θα αποδυνάμωνε παράλληλα το κυρίαρχο πρόταγμα της που ήταν ο αντιαμερικανισμός. Μοιραία θα έπρεπε να απαντήσει στα εξής ερωτήματα: γιατί αφού απουσιάζει το κακό NATO οι έλληνες φέρονται σαν δυτικά ιμπεριαλιστικά καθάρματα, γιατί ο ελληνικός λαός δεν έχει τη δύναμη να τα κρεμάσει στην πλατεία συντάγματος και γιατί τελικά δεν σπεύδει να σώσει την κατάσταση η μαμά σοβιετική ένωση που ενδιαφερόταν για όλους τους προλετάριους στον πλανήτη. Ταυτόχρονα αντίστοιχα ερωτήματα θα έπρεπε να τεθούν για διάφορες "γκρίζες" ζώνες του κόσμου, στα οποία η μόνη λογική εξήγηση που θα μπορούσε να δοθεί, θα ήταν αυτή που αναφέρεται σε όλα τα βιβλία ιστορίας ακόμη και σε αυτά των δυτικών ιμπεριαλιστών: Η μαμά σοβιετική ένωση δεν επενέβαινε γιατί ακόμη κι όταν ο εμφύλιος στην Ελλάδα βρισκόταν σε εξέλιξη, εκείνη παρέα με τους κακούς ιμπεριαλιστές είχε ήδη συμφωνήσει με τη Συμφωνία της Γιάλτας, για το πως θα μοιραζόταν ο κόσμος.

Επίσης θα έπρεπε να εξηγήσει τις διάφορες "αγαθοεργίες" της σοβιετικής ένωσης (Ουγγαρία 1956, Πράγα 1968, Αφγανιστάν), που δεν ήταν τελικά αποτέλεσμα των αμερικανών πρακτόρων. Το αγωνιστικό προφίλ της "πατρίδας του υπαρκτού σοσιαλισμού" θα άρχιζε να σκιάζεται με ιμπεριαλιστικές ρυτίδες.

Αν η αριστερά παραδεχόταν ότι ο υπ' αριθμόν ένα εχθρός της εργατικής τάξης, δεν ήταν ο ιμπεριαλισμός των ΗΠΑ και του NATO αλλά ο ιμπεριαλισμός των ντόπιων αφεντικών Ελλάδας και Κύπρου, αυτόματα θα αναγκαζόταν να διαχωρίσει τη θέση της από το πατριωτικό μπλοκ και να επιλέξει πλέον τη μετωπική σύγκρουση με τον ελληνοκυπριακό ιμπεριαλισμό. Ακόμη κι πιο εύπιστος αριστερός, στο βαθμό που θα δεχόταν ότι ο εχθρός βρίσκεται εντός των συνόρων θα είχε την απαίτηση της δυναμικής δράσης σε βάρος των ντόπιων αφεντικών. Κάτι τέτοιο θα είχε συνέπειες αρκετά οδυνηρές για την αριστερά.

α. Καταρχήν θα της προσάπτονταν οι κατηγορίες της "εθνικής προδοσίας" και της "φιλότουρκης στάσης". Είναι μάλλον παράλογο να ελπίζε η κάθε αριστερά ότι έχει θέση στο κοινοβούλιο όταν ανοιχτά σαμποτάρει την εθνική ενότητα. Το κόστος τόσο σε προσωπικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο είναι μάλλον βαρύ. Και φυσικά στερεί από την αριστερά "τις χαρές και τα άλλοθι" της συνδιαχείρισης της εξουσίας παρέα με τ' αφεντικά.

Αυτό το λέμε για τους εξής λόγους: Ο διαμεσολαβητικός ρόλος της αριστεράς δε σημαίνει οφέλη μόνο πολιτικού περιεχομένου. Πλάι με το μερίδιο της πολιτικής εξουσίας, πηγαίνουν και τα οικονομικά οφέλη. Δεν έχουμε φυσικά στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι για παράδειγμα στελέχη της αριστεράς "χρηματίζονται" από τα αφεντικά. Αυτό όμως που γνωρίζουμε είναι το αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι πολλές φορές τα αφεντικά "παραχωρούν" στην αριστερά διάφορες μεγάλες δουλειές σαν αντάλλαγμα της κοινωνικής ειρήνης. Αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα σε κλάδους όπου η αριστερά έχει μεγάλη επιρροή, όπως αυτός των οικοδομικών έργων.

β. Δε θα μπορούσε να περάσει απαρατήρητο το γεγονός των εκατοντάδων "αριστερών" αφεντικών που εκμεταλλεύονται εργάτες και που θα έπρεπε να αντιμετωπιστούν σαν ταξικοί εχθροί, που παρεπιπτόντως ενισχύουν οικονομικά "το κόμμα της εργατικής τάξης", μια "αντίφαση" που όμως μπορεί να ξεπερνιέται όταν ο "πραγματικός εχθρός" βρίσκεται στην άλλη άκρη του κόσμου.

γ. Θα κατέρρεε ο μύθος του αριστερού θύματος, που προδομένο από την καλή του σοσιαλιστική καρδιά, πόσο έπεφτε στις παγίδες των κακών δυτικών, και έκανε λάθη σε βάρος της εργατικής τάξης. Αυτή η λογική αποτέλεσε και αποτελεί δομικό στοιχείο στις αναλύσεις της αριστεράς. Οι μάζες είναι πάντα αθώες και καλών προθέσεων αλλά η προπαγάνδα των αφεντικών τις οδηγεί σε λάθος δρόμο. Αυτό που λείπει είναι η δυναμική μειοψηφία, δηλαδή "το κόμμα της εργατικής τάξης, που θα τις βγάλει από την πλάνη και θα τις οδηγήσει στο δρόμο του σοσιαλισμού και της επανάστασης". Δηλαδή πόσο αναγκαίο και καλό πράγμα είναι το κόμμα μας.

Με λίγα λόγια η στάση της αριστεράς στο "εθνικό" ζήτημα, θα μπορούσε να είναι διαφορετική, στο βαθμό που αυτή θα επέλεγε μια συνολική αναθεώρηση, τόσο των απόψεων όσο και των πρακτικών της. Μόνο που αυτές οι επιλογές είναι ιδιαίτερα "μοναχικές και μοναδικές" και με ιδιαίτερα μεγάλο κόστος, για να τις σηκώσουν οι μικροαστικές πλάτες της αριστεράς...

Ο "ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ" ΛΑΟΣ ΚΑΙ Η "ΑΘΩΑ" ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΙΣΤΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.

Το 1950 διενεργείται στην κύπρο δημοψήφισμα με θέμα την ένωση του νησιού με την Ελλάδα. Η συντριπτική πλειοψηφία των ελληνοκύπριων (97%) τάσσεται υπέρ της Ένωσης και αποστέλεται αντιπροσωπεία ελληνοκύπριων στην Ελλάδα για να παραδώσει αντίγραφο του δημοψηφίσματος στην κυβέρνηση Πλαστήρα. Η ελληνική κυβέρνηση όμως αρνείται να παραλάβει το αντίγραφο ξεκαθαρίζοντας έτσι τη στάση της απέναντι στο αίτημα των ελληνοκύπριων για ένωση.

Οκτώβριος 1971. Κυπριακή εφημερίδα της εποχής κατηγορεί το Μακάριο για προδότη

Ο Γ. Παπανδρέου ο τότε αντιπρόεδρος της κυβέρνησης δήλωνε ότι "η Ελλάς αναπνέει με δύο πνεύμονας, τον μεν αγγλικόν, τον δε αμερικανικό και δι' αυτό δεν ημπορεί, λόγω του κυπριακού, να διακινδυνεύσει να πάθει ασφυξίαν". Πριν ακόμη γίνει το ενωτικό δημοψήφισμα το 1946 όταν μια άλλη κυπριακή αντιπροσωπεία ζήτησε την ένωση από την κυβέρνηση Τσαλδάρη πήρε αρνητική απάντηση.

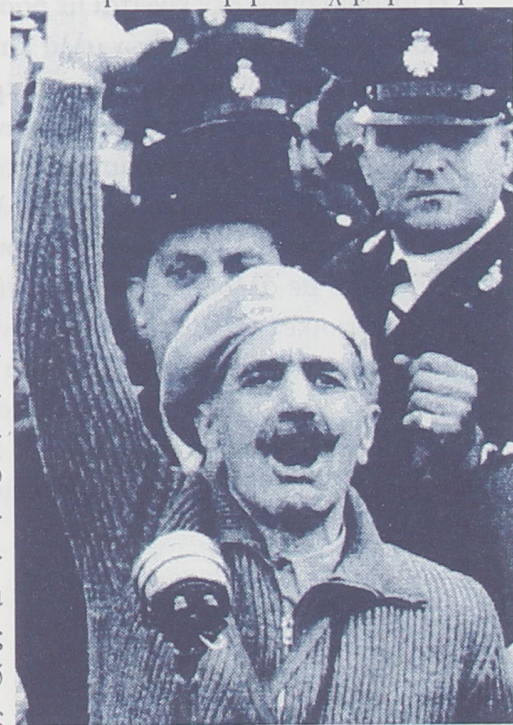
Στις 7/10/1956 ο υπουργός εξωτερικών της Ελλάδας Ευάγγελος Αβέρωφ σε συνάντηση που είχε με τον τουρκο πρέσβη Εστάρ

Ικσέλ έριξε την ιδέα της διχοτόμησης σαν την ύστατη λύση για διαφυγή απ' το αδιέξοδο στο οποίο είχαν περιέλθει οι ελληνοτουρκικές σχέσεις εξαιτίας του κυπριακού. Στην πραγματικότητα το κυριότερο μέλημα της πρωθυπουργίας Καραμανλή ήταν η επίλυση του Κυπριακού και όχι τόσο ο τρόπος επίλυσής του. Οι πιέσεις που ασκούσαν εκείνη την εποχή από την αντιπολίτευση στην κυβέρνηση ήταν ισχυρότατες, καθώς το κυπριακό ζήτημα αποτελούσε ένα από τα πιο δυνατά χαρτιά της, στο βαθμό που η απήχησή του στις μάζες ήταν πολύ μεγάλη.

Κάτι αντίστοιχο συνέβαινε και με τον Μακάριο, ο οποίος ουκ ολίγες φορές αναγκάστηκε να υποχωρήσει όσον αφορά την τακτική του στο κυπριακό, με το φόβο ότι η κατηγορία του "προδότη που ήθελε την ανεξαρτησία και όχι την ένωση με την Ελλάδα", που κατά καιρούς του είχαν αποδώσει πολιτικοί του αντίπαλοι, όπως ο Γρίβας ή ο Γιωρκάτζης στην εποχή της σύγκρουσης μαζί τους, θα έβρισκε πρόσφορο έδαφος ακόμη και στα κεφάλια φανατικών ψηφοφόρων του, κάτι που μπορεί να σημειώνει ακόμη και την πτώση της κυβέρνησης της οποίας ήταν αρχηγός.

Τέλος στο κρίσιμο ζήτημα των εκκαθαρίσεων τουρκοκύπριων, παράλληλα με τις επιλογές της ελληνοκυπριακής ηγεσίας, υπήρχαν και οι φυσικοί αυτουργοί, οι "απλοί πολίτες" που ανέλαβαν να φέρουν σε πέρας επιδεικνύοντας απaráμιλλο ζήλο, την εξόντωση των τουρκοκύπριων. Ακόμη κι αν παραδεχτεί κανείς πως αυτοί που συμμετείχαν ήταν ένα μειοψηφικό κομμάτι, δεν θα μπορούσε με ευκολία να ισχυρισθεί το ίδιο όσον αφορά τους υπόλοιπους: όλους αυτούς που στην καλύτερη εκδοχή, ήταν η σιωπηλή πλειοψηφία που έκανε πως δεν έβλεπε τα εγκλήματα που διαπράττονταν σε βάρος των τουρκοκύπριων, και στη χειρότερη τα επικροτούσε σαν αναπόφευκτο αναγκαίο κακό στο δρόμο για την πραγμάτωση του ονείρου της ένωσης με την Ελλάδα. Τέλος αξίζει να θυμηθούμε ότι την ίδια περίοδο που συμβαίνουν αυτά στην κύπρο, στην Ελλάδα η συντριπτική πλειοψηφία δείχνει μέσα από την απραξία της να μην ενοχλείται και πολύ από τη δικτατορία της 21ης απριλίου.

Τα παραπάνω παραδείγματα αποδεικνύουν το μέγεθος της επίδρασης του εθνικισμού των μαζών στις τελικές αποφάσεις των κυβερνήσεων. Το πολιτικό κόστος (ή αντίστοιχα η μεγιστοποίηση των ψήφων) είναι ένα από τα σημαντικότερα κριτήρια στη διαδικασία λήψης πολιτικών αποφάσεων. Οι αρνήσεις απέναντι στις κυπριακές αντι-

Ο Γρίβας μετά την άφιξη του στην Αθήνα χαιρετά τα πλήθη που συγκεντρώθηκαν να τον υποδεχτούν

προσωπείες έλαβαν χώρα σε περιόδους που το σύνθημα της έ-
νωσης δεν είχε φτάσει στη μέγιστη συνειδητοποίησή του στον
ελλαδικό χώρο γι' αυτό και απορρίφθηκε τόσο εύκολα. Βέβαια
αυτό δεν σημαίνει ότι στην αντίθετη περίπτωση θα γινόταν α-
ποδεκτό, αλλά σίγουρα θα απορρίπτονταν με περισσότερο τακτ
και μεγαλύτερη επιδεξιότητα. Σίγουρα πάντως πριν ληφθεί ο-
ποιαδήποτε απόφαση από τις κατά καιρούς πολιτικές ηγεσίες
της Ελλάδας και της Κύπρου, η γνώμη της "πλειοψηφικής τάσης"
της κοινωνίας είχε ιδιαίτερη βαρύτητα ακόμη κι αν ήταν αντί-
θετη με αυτό που στα πλαίσια της εξωτερικής πολιτικής κάθε
χώρας οριζόταν ως "εθνικό συμφέρον". Μέσα στο δαίδαλο των
ελληνοτουρκικών διακοινοτικών ή διεθνών διαπραγματεύσεων,
τα περιθώρια των ελλήνων πολιτικών και ακόμα περισσότερο
του Μακάριου ήταν εξαιρετικά περιορισμένα, γιατί σε περί-
πτωση λανθασμένων ή υπερβολικών παραχωρήσεων, η κριτική
της αντιπολίτευσης και το πολιτικό κόστος θα ήταν δυσβάστα-
χτο.

Πολλές φορές η ανελαστικότητα των παραγόντων που λάμβα-
ναν μέρος στις διαπραγματεύσεις δεν είχε χαρακτήρα πατριω-
τικό με τη στενή έννοια του όρου, αλλά αναγκαζόταν να συμπε-
ριλάβει στις τοποθετήσεις του το εθνικιστικό συναίσθημα των
μαζών, την εθνική "υπερηφάνεια" που επιδίωκε να τονώσει η ί-
δια η ελληνική κοινωνία. Φυσικά σ' όλο αυτό το παιχνίδι των ε-
δαφικών επεκτάσεων δεν πρέπει να παραγνωρίζεται και η συμ-
βολή των κυρίαρχων τάξεων, όσον αφορά τις οικονομικές τους
διεκδικήσεις και την επέκταση των "ζωτικών" τους χώρων σε νέα
εδάφη.

Η ιστορία όμως δεν κινείται με βάση τις επιθυμίες μερικών χι-
λιάδων οικονομικά δυνατών αλλά και με βάση τις επιθυμίες και
τις επιδιώξεις των εκατομμυρίων μικροαστών και μικροαστικο-
ποιημένων και την προσπάθεια ικανοποίησης των κάθε λογής
κομπλεξισμών τους, εθνικιστικών και μη. Η παράδοση και οι
προσαρμογές της εθνικιστικής ιδεολογίας στις νέες πραγματι-
κότητες είναι κάτι που από μόνο του έχει μεγάλη σημασία. Σε
συνδυασμό με άλλους παράγοντες γίνεται ακόμα σημαντικότε-
ρο. Οι κλασικές αναλύσεις ιστορικών γεγονότων έχουν την τάση
να ρίχνουν τις ευθύνες αποκλειστικά σε πρόσωπα ή οικονομικά
- πολιτικά στρώματα μειοψηφιών, παραγνωρίζοντας ότι υπόβα-
θρο και εργοστάσιο παραγωγής των πρακτικών και των απόψε-
ών τους, είναι η κοινωνία του γενικευμένου μικροαστισμού...

